

Langstraat 3

Adres	Langstraat 3, 3a
Plaats	Wassenaar
Naam object	N.V.T.
Kadaster	WSN01.H .00231.G.0000
Typologie	Woonhuis/winkel
Complex	nee
Beschermd gezicht	ja
Jaartal bouw	1912

Omvang bescherming

De bescherming betreft het WOON-WINKELPAND uit 1912. Het interieur maakt wat betreft de oorspronkelijke structuur en de constructieve onderdelen onderdeel uit van de bescherming.

Inleiding

In 1912 liet A.S. de Smit dit pand met winkel en bovenwoning in een stijlmengeling van neorenaissance en art nouveaudetailering bouwen door G.J. van der Mark. Van der Mark (1866–1946) was aannemer, bouwkundige, timmerman en metselaar, wonende te Wassenaar. Hij verbouwde veel boerderijen en bollenschuren, maar ook verbouwde hij in 1915 een boerderij tot woonhuis. In de Langstraat heeft hij zijn signatuur op verscheidene woon-winkelpanden achtergelaten. Van der Mark ontwierp ook villa's, zoals Huize Drie Koningen aan de Papeweg in 1911, voor de toenmalige burgemeester, en Huize Ivecké in 1912. In de jaren twintig werd hij veel gevraagd voor middenstandswoningen. Ook werd hij toen commandant van de brandweer van Wassenaar.

In 1912 vestigde zich hier de eerste fietswinkel van Piet de Smit, zoon van een kruidenier. In 1932 werd de dakbedekking vernieuwd onder leiding van G.J. van der Mark.

Stedenbouwkundige aspecten

De Langstraat heette oorspronkelijk Suytstraat en was de oude dorpsstraat.

Tot circa 1895 lag er een haven aan het begin van de Langstraat, ongeveer vanaf de rotonde tot aan de Molenstraat. Langs de Lange Kerkdam lag een brede sloot waarmee het water in verbinding stond met de Zijlwating. Schepen met turf, bier en bouwmaterialen legden aan in de haven. Zand uit de duinen en schelpen werden vanuit Wassenaar naar elders vervoerd.

Nadat aan de Oostdorperweg een nieuwe grote haven was aangelegd, werd de haven aan de Langstraat gedempt.

Al in de 17de eeuw waren hier ambachtslieden en winkeliers gevestigd: groothandels in bier, een grutterij, een smederij, een wagenmaker, diverse bakkers. In de straat waren ook diverse herbergen gevestigd.

De Langstraat kent momenteel een tweetal rijksmonumenten, nummer 19 en 79–81. Het woon-winkelhuis op nummer 13–15 is beschermd gemeentelijk monument.

Het woon-winkelpand maakt onderdeel uit van de vrijwel aaneengesloten bebouwing aan de noordzijde van de Langstraat, die bestaat uit overwegend woon-winkelpanden. De panden staan in principe vrij. Het pand op Langstraat 3 staat haaks op de straat en voegt zich in de gevelrooilijn van de Langstraat. Het staat direct naast (ten zuidoosten van) het als rijksmonument beschermde hoekpand Plein 19 / Langstraat 1, ook een winkel met bovenwoning. Het pand ligt binnen de contouren van het sinds 1967 van rijkswege beschermde dorpsgezicht 'dorpsplein' en bovendien binnen de contouren van het sinds 2008 beschermd gezicht 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg'.

Architectonische beschrijving

Het pand is in baksteen opgetrokken vanuit een rechthoekige plattegrond en bestaat uit twee bouwlagen met kap. Het afgeplatte schilddak is gedekt met gesmoorde Tuiles du Nord.

De symmetrische voorgevel bestaat uit een winkelpui met twee toegangsdeuren op de begane grond, afgesloten met een uitkragende lijst ter plaatse van de verdiepingsvloer. Op de verdieping bevinden zich twee rechtgesloten vensters. De gevel is afgesloten met een lijst. In de dakvoet staat een houten dakkapel met tweedelig stolpraam.

De winkelpui is een houten pui op een stenen plint. De indeling en detaillering van de pui is oorspronkelijk. De deuren hebben panelen en ruiten met rechts siersmeedijzeren diefijzers. De bovenlichten zijn roedenverdeeld en bevatten groen kathedraalglas. Deur- en puiomlijstingen zijn als pilasters gedetailleerd. De pui wordt afgesloten met een samengestelde houten lijst, bestaande uit een lijst verrijkt met diamantkoppen en een overkragende, geprofileerde lijst.

Op de verdieping bevinden zich schuiframen met zesdelige bovenlichten, eveneens met groen

kathedraalglas. Boven de vensters bevinden zich lateien met art nouveau details. De lateien zijn net als de speklagen donker grijs geschilderd. De gevel is lichtgrijs geschilderd. De zijgevels (grotendeels in schoon metselwerk) zijn vrijwel blind en bevatten staafankers.

Interieur

Links bevindt zich de winkelruimte met daarachter een tweede ruimte; achter de deur rechts bevindt zich een gang met trap naar de bovenwoning.

Waardstelling

Het pand met winkel en woonhuis uit 1912 is vanwege de cultuurhistorische – , architectuurhistorische –en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar

- als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van Wassenaar en van de detailhandel in het bijzonder;
- als gaaf bewaard voorbeeld van een winkel met bovenwoning met zeer gaaf bewaarde voorgevel in een stijlmengeling van neorenaissance en art nouveau;
- als zeldzaam voorbeeld van een winkelpand in de Langstraat met een oorspronkelijke winkelpui;
- vanwege de gaaf bewaarde hoofdvorm, eigentijds en typerend materiaal- en kleurgebruik en zeer gaaf bewaarde detaillering van de voorgevel;
- als onderdeel van en vanwege de betekenis voor het oeuvre van de lokale architect Van der Mark;
- vanwege de ligging binnen en als onderdeel van het van rijksweg beschermde dorpsgezicht 'dorpsplein';
- vanwege de ligging binnen een van rijksweg beschermd dorpsgezicht, namelijk 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg';
- vanwege de beeldbepalende ligging aan de Langstraat in het centrum van Wassenaar, nabij het Plein.

Bronmateriaal

Oud-archief Gemeente Wassenaar.

Micklinghoff, F.H., Het dorpscentrum van Wassenaar, Den Haag, 2000.

'Moderne bouwkunst in Wassenaar, 1900-1965', Wassenaar, 2007.

